

Budjettiosasto
Rakenneyksikkö

Eräiden sosiaaliturvaetuuksien jäädyttäminen vuoden 2023 tasolle vuosina 2024 - 2027

Hallitusohjelmaneuvoittelussa on sovittu indeksiin sidottujen sosiaaliturvaetuuksien (pl. toimeentulotuki, eläkkeet ja rintamalisät) indeksijäädytysten (korotusten rajoittamisesta) vuosina 2024 - 2027. Tässä muistiossa arvioidaan indeksin jäädyttämisen työllisyysvaikutuksia.

- Indeksien jäädyttäminen vahvistaa työllisyyttä arviolta 18 600/22 700 työllisellä. Vaikutukset riippuvat mm. tulonsiirtoihin kohdistuvien uudistusten ja indeksien jäädyttämisen yhteisvaikutuksista. Koska jäädytyksen vaikutus perustuu kuluttajahintojen ennustettuun muutokseen, sisältyy arvioihin myös ennusteita koskevaa epävarmuutta.

Indeksisidonnaisten etuuksien indeksijäädytysten vaikutukset

Sosiaali- ja terveysministeriön esityksessä indeksileikkausten enimmäisvaikutus rajattaisiin 10,2%:iin, mikä vastaa kuluttajahintojen ennustettua muutosta vuodesta 2023 vuoteen 2027. Koska kuluttajahintojen ennustettu muutos on todennäköisyysjakaumasta johdettu odotusarvo, on odotusarvoisesti yhtä todennäköistä, että kuluttajahintojen muutos on ennustettua pienempi tai suurempi. Siten 10,2%:n KHI-muutoksen soveltaminen arviossa voi jossain määrin yliarvioida julkiselle taloudelle syntyviä säästöjä, sekä työllistymisveroasteiden muutoksista johdettuja työllisyysvaikutuksia.

Työllisyysvaikutusten arviointi perustuu simuloituihin muutoksiin henkilöiden työllistymisveroasteissa. Työllistymisveroasteella tarkoitetaan ansiotuloveroihin, veroluonteisiin vakuutusmaksuihin ja tulonsiirtoihin kuluva osuutta palkkatuloista työttömän henkilön työllistyessä. Koska työttömien henkilöiden palkkatuloja ei voida havaita, on näitä työllistymispalkkoja arvioitu lineaarisella regressiomallilla. Menetelmää ovat kuvanneet tarkemmin mm. [Kärkkäinen ja Tervola \(2018\)](#).

Työvoiman tarjonnan joustoista, eli siitä kuinka työvoiman tarjonta reagoi työllistymisen kannusteiden muutoksiin on laajasti tutkimusta. [Lundbergin ja Norellin \(2020\)](#) päättelivät 35 tutkimuksen perusteella politiikkarelevantin koko populaatiota koskevan jouston olevan välillä 0,1 – 0,2. [Jäntti ym. \(2015\)](#) arvioivat Suomea koskien osallistumisjoustoksi 0,17, jota sovellamme työllisyysvaikutusten arvioinnissa indeksikorotusten jäädyttämisen kohdalla.

Työllisyyden muutos on laskettu kertomalla työllisten määrä työllistymisveroasteen muutoksella ja sovelletulla joustolla (taulukko 1). Pelkkä indeksijäädytys huomioiden työllisyys vahvistuisi noin 22 700 työllisellä (taulukko 1, rivi 4). Kun huomioidaan lisäksi hallitusohjelmassa sovittuja toimenpiteitä, indeksijäädytysten työllisyysvaikutukseksi tulee noin 18 600 työllistä (taulukko 1, rivi 3)¹. Lisäksi taulukossa 1 on kuvattu samat laskelmat hallitusohjelman yhteydessä laadittujen oletusten mukaisesti (hallitusohjelmaan kirjattu arvio rivi 2). Erot rivien 1-2 ja 3-4 arvioissa havainnollistavat laskelman herkkyyttä kuluttajahintojen muutoksesta tehdyille oletuksille.

¹ Toimenpiteillä on ristikkäisvaikutuksia. Esimerkiksi etuuksien leikkaaminen pienentää etuuksien tasoa, josta taas seuraa, että indeksit kasvattavat etuuksia suhteessa aiempaa vähemmän.

Molempien arvioiden osalta on huomioitava, että indeksijäädytysten vaikutukset etuuksien reaaliseseen tasoon riippuvat kuluttajahintojen kehityksestä. Jos kuluttajahintojen nousu on ennustettua hitaampaa, etuuksien reaalin tasoinen laskee vähemmän ja työllisyysveroasteiden muutokset jäävät keskimäärin ennustettua pienemmiksi. Lisäksi on huomioitava, että hallitusohjelman toimeenpanoon liittyy epävarmuutta, eivätkä kaikki toimenpiteet toteudu sellaisina kuin niistä on hallitusohjelmassa sovittu, tai niitä voidaan toteuttaa muunnettuna, tai hallitus voi toteuttaa toimenpiteitä, joista hallituksen ohjelmassa ei tarkkarajaisesti olla sovittu.

	Työllisten osuus työvoimasta	Työvoima	dPTR	Jousto	Työllisyyden muutos	KEL 2027 tasossa	Muutos
Indeksijäädytys KEL=1805 2027 asti, HO:n yhteisvaikutukset	0.766	3132000	-3.8 %	0.17	15 417	1969	-8.3 %
Indeksijäädytys KEL=1805 2027 asti, Ei yhteisvaikutuksia	0.766	3132000	-4.2 %	0.17	17 130	1969	-8.3 %
Indeksijäädytys KEL=1805 2027 asti, HO:n yhteisvaikutukset	0.766	3132000	-4.6 %	0.17	18 558	2009	-10.2 %
Indeksijäädytys KEL=1805 2027 asti, Ei yhteisvaikutuksia	0.766	3132000	-5.6 %	0.17	22 690	2009	-10.2 %

Lähteet

Kärkkäinen, O., & Tervola, J. (2018). Talouspolitiikan vaikutukset tuloeroihin ja työllisyyteen 2015–2018.

Lundberg, J., & Norell, J. (2020). Taxes, benefits and labour force participation: A survey of the quasi-experimental literature. *Journal of the Finnish Economic Association*, 1(1), 60-77.

Jääntti, M., Pirttilä, J., & Selin, H. (2015). Estimating labour supply elasticities based on cross-country micro data: A bridge between micro and macro estimates?. *Journal of Public Economics*, 127, 87-99.

Liite 1: Yhteisvaikutusten simuloinnissa huomioidut muutokset

- Palkansaajan työssäoloehdon pidentäminen 12 kuukauteen (28kk tarkasteluikkuna)
- Ansioturvan tason porrastus, 0vk100%, 8vk80%, 34+vk75%
- Lomakorvausten jaksotuksen palauttaminen
- Omavastuupäivien palauttaminen viidestä seitsemään
- Lapsikorotusten lakkauttaminen
- Työttömyysturvan suojaosista luopuminen
- Yleisen asumistuen kuntaryhmät 1 ja 2 yhtenäistetään tasolle 2
- Tukiprosentin lasku 80% -> 70%
- Ansiotulovähennyksen poisto
- Perusomavastuun korotus 42% -> 50%
- Omistusasuntoon ei saisi jatkossa yleistä asumistukea
- Alle 3 vuotiaiden lapsilisää korotetaan +26e
- Yksinhuoltajakorotusta korotetaan +10e
- Neljänneistä ja sitä seuraavista lapsista maksettavaa etuutta korotetaan +10e
- Ansiotuloveroperusteiden indeksitarkistukset
- Valtion tuloveroasteikon ylimmän portaan jatkaminen (raja 150 000€)
- Ikääntyneiden työtulovähennyksen uudelleenkohdentaminen
- Työtulovähennyksen lapsikohtainen korotus
- Ansiotuloverotuksen kevennys 405 M€
- Matkakuluvähennyksen omavastuun korotus
- Kotitalousvähennyskokeilun jatkaminen
- Metsävähennyksen korottaminen